

Trollsländorna i Fågelsjön

Bo Nielsen & Maja Tarka

Trollsländorna brukar vara rikt förekommande vid Åslaholmen men under några år på senare delen av 2000-talet minskade svärmningarna samtidigt som vattenståndet var mycket låga. Efter att vallarna lagats har trollsländorna kommit tillbaka och vi är ganska säkra på att det finns ett samband mellan vattenståndet och svärmningarna.

Åslaholmen omgärdas av Åslasjön och Fågelsjön. Åslasjön restaurerades år 1976. I den nordöstra delen av Fågelsjön, alldeles nedanför Lövholmen, fanns ett mindre område kallat Källviken där det ibland fanns öppet vatten. Fågelsjön blev sedermera restaurerad 1987 och samtliga nyrestaurerade sjödelar blev snabbt mycket fågelrika vilket naturligtvis berodde på god tillgång på mat, framförallt olika insekter. En specialitet för området kring Åslaholmen har varit den mycket rikliga tillgången på stora trollsländor, främst arten fyrfläckig trollslända *Libellula quadrimaculata*. I slutet av maj kläcker stora mängder och det sitter fullt av dem både ute i vassen och i buskarna på Åslaholmen, se fotot härintill.

Vi vet naturligtvis inte säkert men man kan gissa att en stor orsak till trastsångarnas lyckade etablering i Kvismaren var den rikliga tillgången på stora trollsländor. Runt 2005 och några år framåt noterade vi att svärmarna av trollsländor började minska. Det var en klar minskning som observerades. De två senaste åren har vi återigen haft rejäla svärmar. Vi tror att det kan finnas ett samband med att vi fått ett högre vattenstånd i Fågelsjön i och med att vallarna lagades. När ett högre vattenstånd återetablerades ökade också trastsångarna i antal efter en period med lägre populationsstorlek (figur 1).

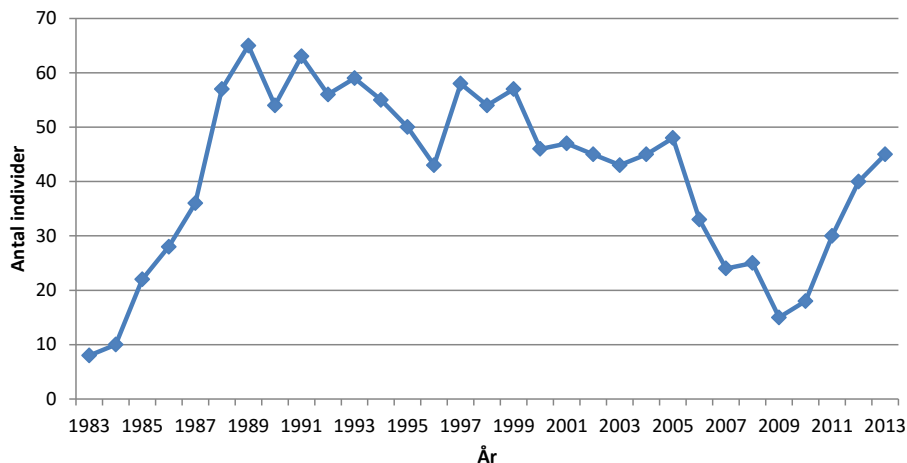
Även om sambanden mellan vattenståndet, trollsländorna och fåglarna i sjön

ännu inte är säkerställt, antyder observationerna att dessa är av stor vikt för detta våtmarksekosystem. Dock är det klart att trollsländorna som samlas i stora svärmar kring Åslaholmen är ett fantastiskt skådespel som vi hoppas kunna njuta av även under de kommande åren.

Nykläckta trollsländor i Åslasjön. Foto: Staffan Bensch.

Large number of dragonflies in Åslasjön. Photo: Staffan Bensch.

Figur 1. Antalet adulta trastsångare i Kvismaren (Åselsjön, Fågelsjön och Rysjön) under åren 1983-2013. Populationen etablerades under sent 1970-tal och ökade sedan stadigt. Från 2005 började vattennivåerna minska drastiskt i sjöarna, vilket sammanfaller med minskningen av trollsländor och trastsångare. 2009 restaurerades vallen och vattenståndet var återställt 2011, då trastsångarpopulationen ökade markant.

Figure 1. The number of adult Great Reed Warblers in Kvismaren (Lake Åselsjön, Lake Fågelsjön and Lake Rysjön) during 1983-2013. The population was established in the late 1970s, followed by a steady increase. From 2005, the water levels decreased dramatically in the lakes, corresponding to a decline of dragonflies and Great Reed Warblers. During 2009 the bank was restored and the water level was reestablished in 2011. Concurrently the Great Reed Warbler population increased significantly.

English summary

Large numbers of dragonflies is a characteristic phenomenon at Lake Åselsjön and Lake Fågelsjön in Kvismaren. The swarms primarily consist of the large species *Libellula quadrimaculata*. From 2005 the water level decreased dramatically in the lakes. At the same time the number of dragonflies declined, followed by a decrease in the Great Reed Warbler population. Thanks to the restoration of a damaged bank the water level was reestablished in 2011. Concurrently both the number of dragonflies and the Great Reed Warbler population increased significantly.

The connection between the water level and the populations of large dragonflies and Great Reed Warblers is not confident, but the connection may be of great importance.

Fyrfläckig trollslända. Foto: David Andersson.
Four-spotted Chaser. Photo: David Andersson.